

166. Sunnuntaina 5 päivänä joulukuuta 1993

kello 21.55

Päiväjärjestys

Ilmoituksia

Ensimmäinen käsittely:

1) Ehdotus vuoden 1994 veroasteikkolaiksi 4975

Hallituksen esitys n:o 131
Toivomusaloite n:o 15
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 73

2) Ehdotukset laiksi tuloverolain muuttamisesta ja laiksi ennakoperintälain 31 §:n muuttamisesta 4980

Hallituksen esitys n:o 195
Lakialoite n:o 56
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 74

3) Ehdotukset laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta, laiksi vuodelta 1994 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta, laiksi eläketuloa saavan henkilön korotetusta sosiaaliturvamaksusta sekä laiksi työnantajan lapsilisämaksun perimättä jättämisestä vuodelta 1994 „

Hallituksen esitys n:o 234
Toivomusaloite n:o 33
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 75

4) Ehdotukset tuontimaksulaiksi, laiksi elintarviketuotteiden valmisteverosta, laiksi maataloustuotteiden hinnanerokorvauksista, laiksi valmisteverotuslain ja tullitariffilain liitteenä olevan tullitariffin muuttamisesta sekä laiksi tuontimaksulain

S.
alentamisesta ja poistamisesta eräissä tapauksissa 4980

Hallituksen esitys n:o 271
Lakialoite n:o 59
S. Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 76

Puhetta johtaa puhemies Suominen.

Nimenhuudon sijasta merkitään läsnä oleviksi ne edustajat, jotka osallistuivat edelliseen täysistuntoon.

Päiväjärjestyksessä olevat asiat:

1) Ehdotus vuoden 1994 veroasteikkolaiksi

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 131
Toivomusaloite n:o 15
Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 73

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 73.

Tämän asian yhteydessä sallitaan keskustelu myös päiväjärjestyksen 2) ja 3) asiasta.

Keskustelu:

Ed. B a c k m a n : Arvoisa puhemies! Verolait ovat olleet auki valtiovarainvaliokunnassa tähän päivään saakka sen vuoksi, että ne on niputettu yhteen tuontimaksulain kanssa. Mitään asiallista yhteyttä näillä laeilla ei ole ollut. Tästä viivytyksestä kantavatkin vastuun puhtaasti hallituspuolueet, jotka ovat keskenään vielä nämä pari yötä käyttäneet neuvonpitoihin kahden sanan osalta maatalouden tuontimaksulakiin.

Tuloverolain osalta keskeinen on veroasteikolaki, jossa määritellään vuosittain käytettävät veroasteikot. Tältä osin tulemme esittämään toisessa käsittelyssä varallisuusveroasteikon muuttamista siten, että varallisuuden, josta veroa ryhtyy menemään, alarajaa pudotetaan nykyisestä 1 100 000 markasta 600 000 markkaan, ja vero tuon alarajan ylittävistä osasta nostetaan nykyisestä 0,9:stä 1,2 prosenttiin. Tämä sen vuoksi, että varallisuusarvot ovat viime vuosien aikana huomattavasti laskeneet. Esityksemme tulisi jättämään tavalliset asunto- ym. varallisuudet normaalien kotitalouksien osalta varallisuusveron ulkopuolelle, mutta kylläkin tulisi merkitsemään huomattavasti nykyistä suurempaa varallisuusverotuottoa. Varallisuusverotuotto oli parhaimmillaan noin 250 miljoonaa, nyt se on enää vajaa puolet tuosta summasta. Tässä mielessä asialla olisi myös fiskaalista vaikutusta.

Samassa yhteydessä on todettava, että hallituksen ns. elvytyspaketti oli pääosin tuloveroasteikkoihin puuttumista inflaatiotarkistusten muodossa. Kun kolmeen vuoteen inflaatiotarkistuksia ei ole tehty, tuo toimenpide on sinänsä perusteltu. Olisimme kuitenkin nähneet perustelumpana tehdä 700 miljoonaa markkaa verohelpotusta nimenomaan tasaverojen puolelle, joka olisi tarkoittanut sosiaaliturvamaksuihin puuttumista.

Sosiaaliturvamaksujen osalta tulemme toisessa käsittelyssä esittämään palkansaaajien kansaneläkemaksun alentamista 0,55 penniä ja sen lisäksi eläkkeensaajien ensi vuodelle kaavailun 1 pennin ylimääräisen raippaveron poistamista. Tämä yhteensä merkitsisi 1,7 miljardia kustannusvaikutukseltaan. Sen lisäksi esitämme, että kuntien valtionosuusleikkausten osalta hallituksen päättämä 1,3 miljardin takaisinvero tehtäisiin poiketen siitä, mitä täällä on aiemmin asiasta ensimmäisessä käsittelyssä erillislain osalta ollut esillä sotumaksulain kautta siten, että kuntien valtionosuuksia muutetaan niin, että ne olisivat 1,02 penniä veroäyriä. Tämä siis merkitsisi sitä, että 1,3 miljardin päätös kuntien valtionosuusleikkausten takaisin vetämisestä tehtäisiin hallinnollisesti yksinkertaisimmalla tavalla. Se merkitsisi samalla sitä, että kuntien kannalta tämä menettely olisi kaikkein tasavertaisin. Huomautan tässä yhteydessä, että erityisesti kokoomuksen taholta on ollut lukuisia puheenvuoroja tällaisen menettelyn puolesta. Toivon, että kokoomuslaiset voivat lain toisen käsittelyn yhteydessä äänestää tässä asiassa opposition vastalauseen mukaisesti.

Tuloverolain osalta haluan puuttua kahteen auki olevaan pykälään.

Pääomaverouudistuksen yhteydessä hyväksyttiin korkovähennysjärjestelmään muutos, joka rajasi ns. kulutusluotot korkovähennysten piiristä pois. Tällä hetkellä useat kansalaiset, useat kotitaloudet joutuvat ottamaan velkaa, ei pelkästään asuntohankintoihin vaan jokapäiväisiin elantomenoihin. Näitä ns. kulutusluottoja ei voida pitää enää tuskin kenenkään hallituspuolueenkaan jäsenen mielestä kulutusjuhlan jatkamisena. Kysymys on yksinomaan jokapäiväisen toimeentulon turvaamisesta. Nyt meillä on kuitenkin uusi pääomaverojärjestelmä, jonka perusteella noita korkomenoja ei voi enää verotuksessa vähentää. Tulemme esittämään tässä samaa pykälämuotoa, joka olin alun perin hallituksen esityksessä vuosi sitten pääomaverouudistuksessa, joka mahdollistaisi myös näiden korkojen vähennysoikeuden.

Toisaalta saman lain 144 § on tuonut meille erittäin vaikean siirtymäkauden säännöksen asunto- ja opintolainojen korkovähennykseen. Tuo siirtymäsäännös on hallinnollisesti monimutkainen. Yksikään veronmaksaja ei sitä ainkaan ensi lukemalta pysty ymmärtämään. Keskeisin ongelma siinä on se, että se antaa seuraavien kymmenen vuoden ajaksi automaattisen ylimääräisen korkovähennyksen, joka perustuu vuoden 92 korkoihin ja 93 tuloihin. Tuo vähennys tulee siis automaattisesti seuraavat kymmenen vuotta. Kun korkotaso esimerkiksi heliborkorkojen osalta lähenteli 17:ää vuonna 92, nyt se on alle 7 prosenttia. Myös muut korot ovat tulleet hyvin voimakkaasti alaspäin. Tämä tarkoittaa sitä, että valtio antaa korkohyvitystä seuraavat kymmenen vuotta sellaisista koroista, joita kukaan ei tuona aikana maksa. Tällä tavoin arvioin, että noin 400—500 miljoonaa valtio antaa tänäkin vuonna ylimääräistä korkovähennystä sellaisiin korkoihin, joita kukaan ei ole kenellekään maksanut. Tässä mielessä mielestäni verolainsäädäntöä tulisi muuttaa siten, että nuo vähennykset perustuisivat todellisiin korkoihin ja siten, että tuo malli olisi sekä hallinnollisesti että veronmaksajien kannalta yksinkertainen.

Tältä osin tulen tekemään lain toisen käsittelyn yhteydessä 144 §:ään hyvin lyhyen ja yksinkertaisen muotoilun, jolla poistaisimme kaikki ne ongelmat, joihin nyt hallitus tuo täällä muutosesityksiä koskien avioerotapauksia ja kuolemantapauksia, jotka ongelmat tiedettiin jo vuosi sitten, mutta silloin opposition erittäin perusteltuja muutosesityksiä tältä osin ei vielä huomioitu.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Herra puhemies! Yhä uudelleen eduskunnassa on palattu sinipunahallituksen aikaan verolakeihin ja veroasteikkoihin. Viimeksi tänään kuulumme ed. Sirkka-Liisa Anttilan muistuttavan suurituloisten verohuojennuksista sinipunahallituksen aikana. Ei ole montakaan päivää siitä, kun ed. S-L. Anttila kertoi eduskunnassa, että jopa eläkeläisten indeksitarkistuksista joudutaan luopumaan sen vuoksi, että sinipunahallitus aikanaan antoi suurituloisille verohuojennuksia. Sinipunahallitus todellakin alensi kaikkien tulonsaajien tuloverotusta aikaan.

Ahon hallitus on nyt tehnyt kolme budjettiesitystä. Kolmatta kertaa käsitellään nyt Ahon hallituksen esityksiä tuloverotuksesta. Jos kaikkien niiden veronkiristysten jälkeen, joita Ahon hallitukselta ja ministeri Viinaselta on kansalaisille tuotettu, on vielä joku tuloverotuksen kohta korjaamatta, nyt pitäisi hallituspuolueiden edustajien ja hallituksen puuttua siihen ja korjata ne mahdolliset puutteet, joita vielä on jäljellä. Tehkää se ihmeessä!

Tulemme toisessa käsittelyssä esittämään hyväksyttäväksi keskustan kansanedustajan Sirkka-Liisa Anttilan toivomusaloitetta, jossa esitetään hyväksyttäväksi toivomus, että hallitus ryhtyisi nopeasti toimenpiteisiin sinipunahallituksen toteuttamien suurituloisten verohelpotusten purkamiseksi. On syytä, että hallitus nyt todella selvittää, miten hyvätuloisten verotus on kehittynyt sinipunahallituksen jälkeen ja mitä sille on tapahtunut muuallakin kuin tuloverotuksessa mm. pääomaverouudistuksen seurauksena.

Minä toivon, että keskustan kansanedustajat aivan erityisesti ja muutkin hallituspuolueiden kansanedustajat eläisivät niiden ohjeiden mukaan, joita he nyt ovat täällä antaneet oppositiolle aivan äsken, kun arvonnäköverouudistusta käsiteltiin. Kun monissa puheenvuoroissa kiinnitettiin huomiota niihin heikkouksiin ja puutteellisuuksiin, joita arvonnäköverouudistuksessa on ja mitä siihen on jäänyt, vastaukseksi saimme, että kyllä seuraava hallitus sitten korjaa. Minä toivon, että elätte nyt niiden ohjeiden mukaan ja ryhdytte niihin korjauksiin, joita te täällä olette kaivanneet.

Ed. U. A n t t i l a : Arvoisa puhemies! Syyskuussa vihreät esittivät vihreää vaihtoehtoista budjettia vaihtoehtona hallituksen esitykselle. Keskeisenä elementtinä tässä esityksessä oli verotuksen painotuksen siirtäminen kasvavassa määrin ympäristöverotukseen ja se, että tällä muu-

toksella voitaisiin kattaa osa työnantajan erilaisista sosiaaliturvamaksuista. Tällä tavoin saataisiin aikaan tilanne, jossa työn teettäminen tulisi nykyistä edullisemmaksi.

Aiemmin, viime viikolla vihreät esittivät polttoaineveron korotuksia, mutta nämä eivät tulleet hyväksytyiksi. Tässä olisi ollut siis mahdollisuus käytännössä toteuttaa sellainen järjestelmä, jota tuossa vihreässä vaihtoehtoisessa budjetissa esitimme. Se perusta ei siis tullut hyväksytyksi. Nyt käsittelemme työnantajan sosiaaliturvamaksuja ja muita verotusta.

Arvoisa puhemies! Tilanteessa, jossa maassa vallitsee massatyöttömyys ja työllistämisen välilliset kustannukset ovat suuret, tulisi etsiä uusia malleja. Eräs on se, että välillisiä kustannuksia, sosiaaliturvamaksuja katetaan ympäristöverotuksella. Toinen on siirtyminen enenevässä määrin esimerkiksi käyttökatteeseen. Tämä jälkimmäinen idea on ollut esillä esimerkiksi lukuisissa sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnöissä. Nyt eräs selvitysmies tekee työtä, jotta tähän asiaan saataisiin muutos. Eri asia on, tapahtuuko tuo muutos nopeasti vai jääkö selvitystyö vain yhdeksi selvitykseksi monien muiden joukossa.

Näihin asioihin liittyen vihreiden ed. Hannele Luukkaisen vastalause valtiovarainvaliokunnan mietinnössä sisältää ponsiesitykset, joissa toisaalta korostetaan ympäristöverotukseen siirtymistä sosiaaliturvamaksujen nykyisen perinnän sijasta ja toisaalta myös yleisemmin sitä, että kun tämä Pukkilan selvitystyö sosiaaliturvamaksuista on saatettu loppuun, sen pitää johtaa pikaisesti toimenpiteisiin niin, että sosiaaliturvamaksujen perintä suosii nykyistä enemmän työvaltaisia aloja. Nämä esitykset vihreät tekevät lakiesityksen kolmannen käsittelyn yhteydessä.

Hallituksen esitys n:o 234 käsittää muitakin osia. Se koskee hyvin syvästi eläkeläisten taloudelliseen asemaan. Siinä esitetään eläkeläisille huomattavaa maksurasituksen lisäystä sairausvakuutus- ja kansaneläkemaksuin. Jo aiemmin tämä sali on hyväksynyt eläkkeiden indeksileikkaukset, joten tilanne on kokonaisuudessaan hyvin hankalasti hallittava, mitkä ovat siis vaikutukset eläkeläisten asemaan kokonaisuudessaan.

Sekä indeksileikkauksia että tätä esitystä on perusteltu sillä, että palkansaajille on asetettu TEL-maksu, indeksileikkauksia vielä sitten sillä, että indeksit eivät seuraa nykytilannetta. Pidän tätä kokonaisuutta siinä määrin sekavana, että en voi hyväksyä näiden osin epäloogistenkin maksurasitteiden lisäämistä eläkeläisten taakkaan. Mikäli eläkeläisten tuloja halutaan leikata oikeu-

denmukaisella tavalla, mikä siis liittyy siihen, mikä on ansiokehitys tässä maassa, muu indeksi-kehitys tässä maassa, tulee olemassa oleva indeksijärjestelmä muuttaa sellaiseksi, että se tosiasiallisesti seuraa kehitystä, siis tulee muuttaa indeksijä eikä etsiä erilaisia keinotekoisia verukkeita, joilla tämän tyyppisiä esityksiä perustellaan.

Arvoisa puhemies! Vihreiden vastalause sisältää näiden asioiden lisäksi myös kritiikin kuntien lisämaksurasitusta kohtaan. Kuntien valtion-osuuksiahan leikataan. Tämän lisäksi kuntien kansaneläkemaksua esitetään verrattain korkeaksi ensi vuonna. Vihreät eivät hyväksy tätä räsistusta, ja tämä käy ilmi myös vastalauseesta.

Ed. Louekoski: Herra puhemies! Tässä salissa tavan takaa palataan siihen veropolitiikkaan, jota sinipunahallitus harjoitti. Minä tulen toisessa käsittelyssä tämän lain yhteydessä kannattamaan ed. Sirkka-Liisa Anttilan aloitteen pohjalta ehdotettavaa korjausta, jonka ed. Härmäläinen siinä yhteydessä tekee. Tässä yhteydessä on sitten tilaisuus tarkistaa, minkälainen propaganda on takana niillä aloitteilla, joita keskustaryhmä nykyisen hallituksen pääpuolueena on valmis läpi ajamaan.

Minä muistutan sinipunahallituksen veropolitiikasta parista seikasta. Nimittäin tuloverotus aleni kaikissa tulonsaajaryhmissä. Absoluuttinen alentuminen luonnollisesti oli suurinta kaikkein korkeimmissa tulonsaajaryhmissä, mutta vastaavasti sinipunahallituksen aikana varallisuusverotus kiristyi huomattavasti. Kun lasketaan muutoksen kokonaisuus tuon hallituksen aikana, kävi niin, että sen vaikutus suhteellisesti oli poikkeuksellisen tasainen kaikissa tulonsaajaryhmissä. Sen sijaan keskustapuolueen silloin ajama veropolitiikka oli aivan erisuuntaista. Esimerkiksi vuoden 89 budjettiin he ehdottivat 13 miljardin menojen lisäystä ja vastaavasti erityisesti varallisuusverojen alennusta.

Ed. Luukkainen: Arvoisa puhemies! Ensin pari kommenttia päiväjärjestyksen 1) asiasta elikkä veroasteikoista.

Syy siihen, miksi en ole yhtynyt tältä osin demareiden vastalauseeseen omaisuusveron korottamisen osalta, on se, että minusta omaisuuden verottaminen pitäisi tapahtua a) pääomatuloverolain kautta ja b) kiinteistöverolain kautta. Tämä vanhanaikainen omaisuusverolaki joutaisi jo romukoppaan, mutta sitä ei voida heittää sinne, ennen kuin pääomatuloverolain ja kiinteistöverolain veropohjat laajennetaan täysin kattavik-

si. Sen jälkeen voidaan luopua tästä vanhanaikaisesta varallisuusverolaista, joka on todellakin osittain kaksinkertaista verottamista.

Päiväjärjestyksen 2) asian osalta tulen päinvastoin kannattamaan ed. Backmanin tekemiä muutosesityksiä näihin pykäliin, ja olen hänen kanssaan täsmälleen samaa mieltä siitä. Nyt on todella loistava tilaisuus korjata ne virheet, mitä pääomatuloverolain yhteydessä eduskunnassa tehtiin. Sen tiimoilta tulen myös tekemään kolmannessa käsittelyssä perustelulauseesityksen, jossa selvitetäisiin sellainen malli, jolla ilman työllistämistukea jäävät kotitaloudet voisivat myös vähentää verotuksesta 50 prosenttia työllistämisestä johtuvista palkka- ja sosiaaliturvakustannuksista johonkin tiettyyn summaan asti. Kotitalouksillahan on paljonkin piilevää työllistämispotentiaalia, jonka voisi hyödyntää varsin pienellä panoksella palkkamenojen vähennysoikeuden kautta. Näin saataisiin lisätyä työllisyyttä tässä maassa hyvin kevyesti.

Ed. Laine: Herra puhemies! Kiinnitän huomiota yhteen muodolliseen seikkaan.

Kun käsitelimme arvonlisäverouudistusta ensimmäisessä käsittelyssä, verojaoston puheenjohtaja Sasi ainakin pariin kertaan totesi, että hallitus antoi viime perjantaina johonkin määrättyyn kellonaikaan, oliko se 20.30, viimeisen esityksen. Nyt käsillä olevan asian yhteydessä todetaan, että "valtiovarainministeriö on 3 päivänä joulukuuta 93 valtiovarainvaliokunnalle lähettämässään kirjeessä pyytänyt valiokuntaa tekemään muutoksia hallituksen esitykseen". Hallitusmuoto ja valtiopäiväjärjestys eivät lainkaan tunne tällaista menettelytapaa. Nimittäin ainoa mahdollisuus, jos ollaan ihan muodollisia, olisi, että hallituksen pitäisi peruuttaa esitys ja antaa uusi esitys.

Mutta, herra puhemies, koska tässä tapauksessa kysymys on ainakin osittain myönteisestä esityksestä, niin en tämän enempää halua kiinnittää Hallitusmuotoon ja valtiopäiväjärjestykseen huomiota.

Ed. Sasi: Herra puhemies! Ed. Laineen argumentti on hyvin mielenkiintoinen, ja tältä osinhan on valmistelussa parastaikaa hallituksen esitys. Tämä muodollisesti voidaan varmaan tulkita sillä tavalla, että hallitus pitää myönteisenä sitä, jos eduskunta alentaisi hieman tuloveroasteikkoja. Ainakin kokoomuksessa olemme olleet hyvin tyytyväisiä tällaisesta kirjeestä ja mielellämme toimineet sen mukaisesti.

Tosiasiahan on, että tuloverotus Suomessa on tällä hetkellä Länsi-Euroopan ankarinta. Se on kohtuuttoman korkeata, ja meidän on ehdottomasti tehtävä muutaman vuoden kuluessa jotakin tuloveroasteikollemme ja olennaisesti alennettava sitä.

Haluan tässä yhteydessä muistuttaa siitä, että kokoomuksen tavoitteena jo tänä syksynä oli se, että tulisi tehdä täysimääräiset inflaatiotarkistukset asteikkoihin eli noin 7,5 prosenttia, kun nyt tehdään vain 2 prosenttia, ja pakkolaina olisi aivan hyvin voitu kokonaisuudessaan poistaa, koska sen kustannusvaikutus olisi ollut ehkä vain noin 100 miljoonaa markkaa, mutta sen elvyttävä vaikutus olisi ollut hyvin, hyvin olennainen. Tältä osin osittain onnistuimme tavoitteissamme. Kokonaisuutena katsoen lopputulos on sikäli hyvä, että hallitus on aloittanut elvytyksen, jolla uskomme olevan myönteisiä vaikutuksia, ja elvytys tapahtuu myös verotuksen kautta.

Tiedämme, että tätä meidän näkökantaamme vastaan oli hyvin paljon kritiikkiä. Sitä vastustettiin, mutta olemme kyenneet sen viemään lävitse, ja uskon, että tässä suhteessa lopputulos on varsin hyvä.

Mielenkiintoista on se, että tässä nyt tapahtuu selvää politiikkaa. Ed. Louekoski on aikomuksissa kannattaa sellaista pontta, jossa arvostellaan niitä ratkaisuja, joita myös hänen valtiovarainministerikaudellaan tehtiin, ja toisaalta keskustaa on esittänyt päätöslauselmaa, jota se täällä salissa tulee vastustamaan. Tietysti täytyy sanoa, että tämä on sitä politiikkaa, että toimitaan toisin ja äänestetään toisin eri tilanteissa.

Herra puhemies! Haluan korostaa sitä, että nyt on tehty vain osittaiset ratkaisut tuloveroasteikkojen osalta. On tämän jälkeen hyvin nopeasti palattava aikaisempaan tilanteeseen ja jatkettava tuloveroasteikkojen alentamista yleiselle eurooppalaiselle tasolle.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Ed. Sasi sanoi, että elvytys on nyt aloitettu. Kiinnitin huomiota, että helsinkiläiset uutisvälineetkin pänivät merkille, että hallitus on nyt aloittanut velkaelvytyksen, mutta en minä ymmärrä, minkä vuoksi ed. Sasi siitä verolakien yhteydessä puhuu. Panimme mielihyvin merkille, että hallitus on luvannut uusia investointeja esimerkiksi, mutta kun veroelvytyksestä puhutaan, niin sehän tarkoittaa silloin veron alentamista. Kannattaa muistaa, että nämä verolait, joita nyt käsitellään, sisältävät kaiken kaikkiaan massiiviset veron kiristykset.

Kokoomuksen veroelvytys tarkoittaa sitä, että on tullut pientä huojennusta niihin massiivisiin kiristyksiin, joita hallitus kansalaisille esitti, mutta edelleenkin keskituloisen palkansaajan ja toimihenkilön verorasitus kaikkien niiden lapsivähennysten poistojen jälkeen mm., joita hallitus on esittänyt, tulee kasvamaan lapsilisien korotuksesta huolimatta 200—300 markkaa kuukaudesta. Jos tämä on, ed. Sasi, veroelvytystä, niin minusta tuntuu, että meillä on kyllä käsitteistö ollut hukassa. Ei sen jälkeen enää ihme olekaan, että te olette vasta nyt ymmärtänyt ryhtyä elvytykseen, velkaelvytykseen, mutta veroelvytystä te ette vielä ole pystynyt tekemään.

Ed. S a s i : Herra puhemies! Kokoomuksen johdonmukaisena tavoitteena on ollut se, että kun pyritään lamasta eroon, niin sen täytyy tapahtua myös siten, että veroasteikkoja alennetaan, verotusta kevennetään, jotta ihmiset havaitsivat, että kehityksen suunta vihdoin on jälleen normaali ja oikea.

Mitä tulee tuloveroasteikkoihin, tältä osin täytyy todeta, että nyt tehdään inflaatiotarkistus, 2 prosenttia, ja pakkolaina osittain poistetaan tuloväliltä 100 000—150 000 markkaa 1 prosentti. Tämä on selvästi parempi esitys kuin viime vuonna. Hyvä on, on totta, että tuloverotus jonkin verran saattaa eräissä tulonsaajaryhmissä kiristyä mm. siitä syystä, että työttömyysvakuutusmaksu, jonka työmarkkinajärjestöt sopivat, hyvät ystävät, on lähes 2 prosenttiyksikköä. Tätä kautta tulee lisärasitteita, jotka jonkin verran kiristävät lopputuloksena kaiken kaikkiaan verotusta.

Olisimme toivoneet, että työmarkkinoilla olisi kyetty sellaisiin ratkaisuihin, joissa verotusta ei olisi kiristetty vaan pyritty kohtuullisempiin ja parempiin palkkaratkaisuihin.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Arvoisa puhemies! Minä toivoisin, että ed. Sasi ja kokoomus kaiken kaikkiaan päättäisivät lopulta, mikä on suhtautuminen pakkolainaan. Silloin kun pakkolainasta päätettiin, ed. Sasi mm. huomautti, että se on juuri suurituloisten osallistumista kansakunnan rasitusten kantamiseen ja suurituloisten veron kiristämistä. Nyt kun pakkolainasta osittain ollaan luopumassa, ed. Sasi ja hallitus ovat perustelleet, että oikeastaanhan tässä ei hallitus eikä valtio ole mitään menettänyt, koska kysymyksessähän oli lähinnä ainoastaan laina-ajalta olevat korot, joista nyt luovutaan. Päättäkää nyt hyvän aika kokoomuksessakin, kumpaa te aina tarkoitatte!

Ed. B a c k m a n : Herra puhemies! Olisin kiinnittänyt huomiota samaan asiaan kuin ed. Hämäläinen. Pakkolainalla elämäntäällä puoleen tai toiseen on sikäli aika huvittavaa, että kysymys ei ole verotuksesta, vaan ennakonpidätyksen muutoksesta puoleen tai toiseen. Tässä mielessä vaikka ennakonpidätystä kiristettäisiin miten paljon, kun se vuoden kahden päästä palautetaan takaisin henkilölle lopullisessa verotuksessa, ei siltä osin voida puhua veron keventämisestä tai veron kiristämisestä. Käsitteet tältä osin on pidettävä erittäin tarkkana.

Veron kiristämisestä voidaan puhua kokonaisuudessa, joka tämän hallituksen toimenpiteiden tuloksena veropolitiikassa nyt muotoutuu. Se kaikkien asiantuntijoiden, myös hallituksen omien selvitysten mukaan tulee kiristämään kansalaisten verotusta. Tässä mielessä ei voida puhua siitä, että veropolitiikalla elvytetäisiin taloutta, vaan sillä edelleen sitä kiristetään.

Ed. S a s i : Herra puhemies! Kokoomuksella on kaiken laman keskellä ollut hyvin keskeistä se, että veroasteikkojen prosentteihin ei puututa, vaan verotaulukko on säilynyt koko ajan sellaiseena. Tästä olemme lähteneet ja toivomme, että mahdollisimman pian laman päättymisen jälkeen voidaan päästä tilanteeseen, jossa jälleen veroasteikon prosenttiyksiköjä alennetaan.

Olennaista on se, mikä on kansalaisten käytettävissä oleva tulo. Mitä tulee pakkolainaan, jos sitä lievennetään, se lisää suoraan kansalaisten käytettävissä olevaa tuloa, ja sillä on sitä kautta erittäin suuri kulutuskysyntää lisäävä vaikutus. Tästä syystä on erittäin hyvä, että sillä puolella on päästy askel eteenpäin ja kyetty sitä lieventämään.

Haluan vielä korostaa sitä, että se, mistä itse olen puhunut ja mistä kokoomus on puhunut useissa yhteyksissä, on keskituloisten verotus. Esimerkiksi pakkolainan poisto kohdistuu nimenomaan keskituloisiin. Sanon, että nimenomaan lamaolosuhteissa keskituloiset ovat hyvin pitkälti se joukko, joka kaikkein raskaimman kuorman joutuu kantamaan, ja tässä suhteessa jatkossa lievennykset tulee kohdistaa erityisesti keskituloisiin.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotuksen ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

2) Ehdotukset laiksi tuloverolain muuttamisesta ja laiksi ennakoperintälain 31 §:n muuttamisesta

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 195

Lakialoite n:o 56

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 74

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 74.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

3) Ehdotukset laiksi kansaneläkelain väliaikaisesta muuttamisesta, laiksi vuodelta 1994 suoritettavasta sairausvakuutusmaksusta, laiksi eläketuloa saavan henkilön korotetusta sosiaaliturvamaksusta sekä laiksi työnantajan lapsilisämaksun perimättä jättämisestä vuodelta 1994

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 234

Toivomusaloite n:o 33

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 75

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 75.

Keskustelua ei synny.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

4) Ehdotukset tuontimaksulaiksi, laiksi elintarviketuotteiden valmisteverosta, laiksi maataloustuotteiden hinnanerokorvauksista, laiksi valmisteverotuslain ja tullitariffilain liitteenä olevan tullitariffin muuttamisesta sekä laiksi tuontimaksulain alentamisesta ja poistamisesta eräissä tapauksissa

Ensimmäinen käsittely
Hallituksen esitys n:o 271

Lakialoite n:o 59

Valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 76

P u h e m i e s : Käsittelyn pohjana on valtiovarainvaliokunnan mietintö n:o 76.

Keskustelu:

Ed. B a c k m a n : Herra puhemies! Tämä on nyt se laki, jonka takia täällä on koko viikonloppu pidetty välillä taukoa lukuun ottamatta tietysti sitä taukoa, mikä oli hallituspuolueiden juhlien takia tänään, se ei johtunut tästä laista.

Laki on sikäli merkittävä kuluttajien kannalta, että tällä säädellään melko suoraan elintarvikkeiden hintoja tässä maassa. Se tapahtuu maataloustuotantoon liittyvän tuontisuojajärjestelmän kautta siten, että mitä enemmän markkamääräisesti meillä on tuontisuoja, kiintiöitä ja erilaisia lisensiointijärjestelmiä maataloustuotteiden tuonnin osalta, sitä enemmän kuluttajat maksavat elintarvikkeista tässä maassa.

Kun kokoomuksella oli tämän lain hallituskäsittelyn yhteydessä erittäin hyviä linjauksia, jotka näkyivät esimerkiksi ensimmäisen lakiesityksen 6 §:n osalta ns. Lex Salolainen -muotoluna, on ollut valitettavaa, että kokoomus tältä osin on parin viimeisen päivän aikana tai paremmin sanoen parin viimeisen yön aikana antanut keskustalle nimenomaan tältä osin periksi. Tässä mielessä kuluttajat katsovat entistä ihmettelevämmin kokoomusta kohti. Kun kokoomus on veronmaksajapuolueena tuottanut pettymyksen, nyt se kuluttajapuolueena tuottaa samalla tavalla tämän lain käsittelyn yhteydessä pettymyksen.

Sosialidemokraatit tulevat esittämään, ja tässä ovat myös vihreät valtiovarainvaliokuntaryhmän osalta mukana, että ensimmäisen lain 6 § palautettaisiin lähes hallituksen alkuperäisen esityksen mukaiseksi. Muutos, mikä tähän tehtäisiin verrattuna alkuperäiseen esitykseen, olisi kiintiöiden jättäminen pois valtioneuvoston päätösvallan osalta.

Toisaalta sosialidemokraatit esittävät, että eduskunta hyväksyisi ponnen, jossa puututtaisiin sianlihan tuontimaksuun ja naudanlihan tuontimaksuun. Ensimmäisen osalta tavoitteenamme on, että sitä tulisi pikaisesti alentaa 8 prosentilla, jälkimmäisen eli naudanlihan osalta 10 prosentilla esitykseen verrattuna.

Lisäksi olemme sitä mieltä, että lakiehdotuksen liitteenä olevasta etuluettelosta tulisi poistaa kiintiöt. Kiintiöt ovat nimenomaan se järjestely, jolla joudumme menemään lisensiointiin, järjestelmään, jossa niille, jotka haluavat ylipäättään tänne elintarvikkeita, siis maataloustuotteita tuoda, täytyy jakaa lisenssit. Muutoin kiintiöiden käyttö on erittäin vaikeata käytännössä. Ne ovat monelta osin nimittäin turhan pienet.

Hallituspuolueiden taholta esitettiin vielä valiokuntakäsittelyssä kiintiöiden pienentämistä, ja siltä osin totesin, että voitaisiin tässä yhteydessä mennä sosialidemokraattien linjalle, koska me esitämme vielä pienempiä kiintiöitä. Meidän kiintiömme ovat käytännössä olemattomat, koska kiintiöjärjestely sinänsä poistettaisiin kokonaan.

Sen lisäksi etuluettelossa on erilaisia määräaikoja, joina sallittaisiin joidenkin tuotteiden tuonti alennetulla tuontimaksulla. Tältä osin tulemme tekemään myös esitykset noiden aikojen muuttamiseksi.

On osin aivan vakavasti todettava, että merkittävimpiä muutoksia viime päivien neuvotteiluissa oli se, että puhvelin, biisonin ja visentin lihan tuontia pystytään lisäämään. Alkuperäinen esitys oli 30 tonnia, sitten se muuttui 50 tonniin ja nyt kuluttajien kannalta on päästy 70 tonniin biisonin, puhvelin ja visentin lihan osalta.

Ed. H ä m ä l ä i n e n : Herra puhemies! Sosialidemokraateilla on yhä kollektiivinen trauma tällä hetkellä vielä voimassa olevista maataloustulolaeista ja niiden säätämisestä aikanaan eduskunnassa. Vastoin parempaa tietoaan hallitusyhteistyön nimissä sosialidemokraattien maatalousvaliokunnan edustajat joutuivat silloin hyväksymään maatalouslain, joka tavattoman voimakkaasti maatalouden ylituotantoa asetti valtion ja veronmaksajien maksettavaksi. Väitän, että kokoomus saa nyt käsiteltävänä olevasta markkinointijärjestelmästä samanlaisen trauman kuin sosialidemokraatit aikanaan maataloustulolaeista. En tiedä, tapahtuuko se vastoin parempaa tietoa vai tietämättä, mutta totuus luultavasti ilmenee kokoomuksellekin vielä ennen pitkää.

Ilmeisesti kokoomus on uskonut, kun se on tätä järjestelmää ryhtynyt tukemaan, saavansa markkinavetoisen, joustavan, uudenaikaisen järjestelmän. Sen sijaan, että näin olisi tapahtunut, olemme saamassa järjestelmän, jossa rajasuoja tiivistetään, tuontia edelleen lujasti kiintiöidään ja ennen kaikkea ylituotannon markkinoinnin kustannukset edelleenkin entistä voimakkaammin tulevat kuluttajan ja veronmaksajan maksettaviksi.

Laarit ovat tällä hetkellä täynnä ylijäämäviljaa, ilmeisesti vielä ministeri Pohjolankin aikaista viljaa, ja ylituotannon vienti muillakin alueilla tulee valtiolle tässä kriisissä erittäin kalliiksi. Suomalainen veronmaksaja käy ihmettelemässä Tallinnassa, miten Domino-keksiä saadaan sieltä halvemmalla kuin Suomesta. Monia muita esimerkkejä löytyy.

Nykyinen maataloustulolaki toimii sillä tavalla, että ylituotannon viennin kustannukset vasta nyt ovat laukeamassa myöskin tuottajien entistä enemmän maksettavaksi. Sen vuoksi tietysti keskustan hallitukselle on tullut kiire saada aikaan uusi järjestelmä, jota on EU:lla ja kuka ties millä puolusteltu ja perusteltu. Erityisesti sitä ovat EU:lla perustelleet ne, jotka EU:lla ovat kansalaisia kaikkein eniten pelotelleet ja kauhistuttaneet. (Ed. Donner: Missä ollaan?) — Ja missä ollaan, ed. Donner, kaiken tämän jälkeen, kun hallitus on tämän uuden markkinointijärjestelmän tänne antanut? Ed. Donnerkin, joka mielestäni on kohtuullisesti ilmaissut huoltansa kaupunkilaisen kuluttajan oikeuksista ja joka maailmaa nähneenä miehenä varmasti tietää suomalaisen kuluttajan tavaravaliokunnan ja hinnanerot verrattuna esimerkiksi Euroopan yhteisön maiden kuluttajien vastaaviin asioihin. Minusta hänen pitäisi nyt olla todella huolissaan. (Ed. Luttinen: Kyllä hän onkin!)

Kuluttajan saamien rasitusten kompensoimiseksi ei totisesti riitä, jos vielä viime hetkillä on tingitty visentin ja biisonin lihan tuonnille helpotuksia, kun samaan aikaan entistä suurempi määrä peruselintarvikkeitamme tuonnista edelleenkin on rajoitettua ja kotimaisen ylituotannon rajaamiseksi vastaavasti ei ole ryhdytty minkäänlaisiin ponnistuksiin.

Jo silloin, kun uutta markkinointijärjestelmää maatalousministeriössä valmisteltiin, panin merkille, että maatalousministeriön virkamiehet vastasivat lehtien kysymyksiin ihmetellen, että ei ole ollut tarkoituskkaan, että tällä kuluttajahintoja lasketaan, tarkoituskkaan on ollut, että sillä turvataan suomalaisen maataloustuotannon asema. Näin on nyt käynyt. Sen sijaan, että olisimme saaneet joustavan tuontimaksujärjestelmän, joka olisi joustavasti markkinatilanteeseen reagoinut, olemme saaneet entistäkin jäykemmän järjestelmän. Licensioinnista luopuminen on hyvä asia, mutta sen sijalle olemme saaneet myöskin tuontiin edelleenkin tiukat ja korkeat kiintiöt.

Herra puhemies! Erityisesti kuitenkin tuontimaksulakien yhteydessä on kiinnittänyt huomiota se huolettomuus, joka eduskunnassa on ollut perustuslain säätämisyjärjestystä kohtaan, perustuslakivaliokunnan lausuntoja kohtaan. Alun perin esitys oli perustuslakivaliokunnassa lausunnolla. Perustuslakivaliokunnan huomautusten jälkeen on ryhdytty sorvaamaan uusia pykäläliä, tehty uusia muotoiluja, niitä on tehty yöt ja päivät. Aivan kuten kuulumme, koko eduskunnan työ on ollut kiinni siitä, että näiden pykälien

sisällöstä on käyty pitkällistä kädenvääntöä. Vielä tänään valiokunnassa hallituspuolueiden jäsenet yhdestä sanasta, sanasta ”erityisesti”, keskustelivat yli puoli tuntia.

Siitä huolimatta verojaostossa asioita valmisteltaessa ja valtiovarainvaliokunnassa ei ole ollut aikaa tutkia uusien pykälämuotojen perustuslainmukaisuutta. Valtiovarainvaliokunnassa on vain päädytty asiaa enempiä selvittämättä siihen kannanottoon, että nykyinen muotoilu täyttää siltä vaaditut edellytykset. Tätä ei ole tutkittu, ja eduskunnassa ainoa lausuntoa antava elin on perustuslakivaliokunta.

En suinkaan halua jarruttaa näiden asioiden käsittelyä, aion istua myös niiden käsittelyn aikana salissa, mutta olen pahoillani siitä, jos tällainen menettely, herra puhemies, saa eduskunnassa vallan. Minä olen kunnioittanut perustuslakivaliokunnan lausuntoja, ja ainakin siihen aikaan, kun minä työskentelin perustuslakivaliokunnassa ensimmäistä kautta eduskunnassa istuessani, meillä oli sellainen tapa, että me pyrimme kannanottomme valiokunnassa myöskin muotoilemaan sillä tavalla, etteivät ne olleet puoluepoliittisista lähtökohdista, vaan että tarkastelumme perustui puhtaasti juridiseen tarkasteluun.

Perustuslakivaliokunnan kannanottoja kaikissa ryhmissä toivon mukaan, sosialidemokraattisessa ryhmässä aivan erityisesti, on kunnioitettu myöskin sellaisella menettelytavalla, että silloinkaan, kun puoluekuri ja ryhmäsäännökset olivat hyvinkin tiukkoja, koskaan perustuslakivaliokunta ei saanut ohjeita kannanotoilleen. Perustuslakivaliokunta on aina saanut muotoilla kantansa ja mielipiteensä poliittisesta tarkoituksesta mukaisuudesta vapaana.

Herra puhemies! Jos tämä käytäntö jatkuu, että perustuslakivaliokunnan huomautuksia ei kunnioiteta eikä perustuslakivaliokunnan kantaa haluta tässä asiassa tutkia, meille syntyy sellainen tilanne, ettemme voi jatkossakaan luottaa käsittelyjärjestyksiin ja niiden oikeellisuuteen.

Varmaankin tulee jatkossakin olemaan monia kertoja esillä asioita, joissa mm. tutkitaan, mikä asia kuuluu kansalaisten perusturvan piiriin ja mikä ei, koska se on säätämisyjärjestyksen kannalta olennaista. Minä olen tavattoman huolissani, jos säätämisyjärjestyksikysymys voidaan ohittaa sillä, että perustuslakivaliokunnan käsittelyn jälkeen tulevaisuudessa tehdään esimerkiksi kosmeettisia muutoksia pykäliin ja sen jälkeen vain sovitaan yksinkertaisella hallituspuolueiden enemmistöllä, että tämän jälkeen se täyttää kaikki edellytykset. (Eduskunnasta: Painotus sanalla

”yksinkertainen”) — Painotus sanalla yksinkertainen, kuului salista. Toivottavasti se on ainakin selvä.

Herra puhemies! Minä toivon, että tämä valitettava käytäntö, joka on nyt saamassa päänavauksen, ei todellakaan tule tämän eduskunnan tavaksi, vaan edelleenkin suhtautuisimme vakavasti perustuslakivaliokuntaan ja perustuslakivaliokunnalta pyytäisimme ohjeen silloin, kun on epäilyjä, ja varmistaisimme ainakin perustuslakivaliokunnalta, että epäilyt ovat aiheettomia. Minusta pelkästään se ponsi, jota hallitusryhmät viime öinä ovat täällä viilanneet, vahvistaa niitä epäilyjä, joita tämän 6 §:n yhteydessä on aiheellisesti esitetty.

Herra puhemies! Kaikkien näiden epäilyjen vallassa olemme valtiovarainvaliokunnassa äänestäneet ja todenneet, että edelleenkin tuontimaksulain 6 § ei täytä niitä vaatimuksia, joita perustuslakivaliokunta oli edellyttänyt, jotta se voitaisiin korjata yksinkertaisen säätämisyjärjestyksen mukaiseksi, vaan oppositio on edelleen ollut sitä mieltä, että tämä vaatisi perustuslain säätämisyjärjestystä.

Ed. S a s i: Herra puhemies! Maatalouden osalta meillä suurin ongelma on se, että maatalousjärjestelmässä ei ole minkäänlaista markkinatalouden piirrettä. Siitä syystä myöskin kuluttajainnkat meillä ovat varsin korkeita. Miksi tällainen järjestelmä on aikoinaan syntynyt? Sehän on syntynyt keskustan ja sosialidemokraattien kaupankäynnin tuloksena, se meidän kaikkien täytyy varmaan muistaa. Tilannetta on pyritty nyt korjaamaan, ja kuten ed. Backman totesi, tuontimaksulakiin yritettiin saada ns. Lex Salolainen eli valtioneuvostolle riittävät valtuudet pyrkiä huolehtimaan myös kuluttajien eduista lakia sovellettaessa.

Valitettava tosiasia on se, että perustuslakivaliokunta totesi, aivan oikein, että laki vaatii perustuslain säätämisyjärjestyksen, ja meidän arviomme on se, että tästä salista valitettavasti löytyy 34 kansanedustajaa, jotka vastustaisivat lain säätämistä perustuslain säätämisyjärjestyksessä.

Tosiasia on se, että kuitenkin kaikkine elementeineen tämä lakipaketti on huomattavasti parempi tällaisena kuin se, että palattaisiin vanhaan lainsäädäntöön näissä olosuhteissa. Siitä syystä on paljon tarkoituksenmukaisempaa ja mielekkäämpää, että 6 § muotoillaan sillä tavalla, että se voitaisiin säätää yksinkertaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä.

Haluan korostaa sitä, että tästä pykälästä on varsin paljon keskusteltu. Myös valtiovarainministeriö on omalta kannaltaan ottanut kantaa siihen, ja nyt pykälän pitäisi olla sellaisessa muodossa, että se turvaa kuluttajainnkat mahdollisimman hyvin ja myös lähtee siitä, että se voitaisiin säätää yksinkertaisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. (Ed. Lahti-Nuuttila: Onko edustaja varma asiasta?) — Kuten ed. Lahti-Nuuttila sanoi, ongelma on se, että perustuslakivaliokunnan on äärimmäisen epämääräinen. Tässä suhteessa se ei sano täsmällisesti, millä tavalla tuota pykälää pitäisi muuttaa.

Kun ei ole selviä ohjeita, syntyy tietty ongelma. Tästä syystä tietysti meidän pitäisi miettiä eduskunnassa järjestelmää, jos perustuslakivaliokunta antaa näin avoimia lausuntoja, että sen jälkeen, kun pykälää muutetaan, se lähetettäisiin perustuslakivaliokuntaan uudelleen arvioitavaksi, jotta voidaan tietää, onko säätämisyjärjestys oikea. Tämä ongelma tulee monissa muissakin yhteyksissä esille.

Mielestäni tämä on asia, johon eduskunnassa täytyy suhtautua äärimmäisen vakavasti. Olen sitä mieltä, että tässä suhteessa pitää miettiä sitä, että useissa tapauksissa, jos epäselvyyksiä on, perustuslakivaliokunta uudestaan voisi tehdä arvon siitä, missä järjestyksessä pykälä on säädetty.

Kun kuitenkin tiettyjä epäilyjä on sen suhteen, täyttääkö nyt tuontimaksulain 6 § ne tavoitteet, joita aikoinaan hallituksessa sopimuksen jälkeen asetettiin, tämän johdosta on päädytty sellaiseen poliittiseen kompromissiin, jossa on sovittu, että valiokunnan mietintöön on liitetty lausuma, jossa korostetaan sitä, että hallitus on edelleen poliittisesti sitoutunut niihin tavoitteisiin, joita alkuperäisessä hallituksen esityksen 6 §:n sisällössä oli asetettu koko tälle järjestelmälle. Tätä tavoitetta tulee hallituksen pyrkiä soveltamaan kaikilla keinoilla niissä rajoissa, kuin se on uudelleen muotoillun 6 §:n puitteissa mahdollista.

Edelleen hallitukselle asetetaan tässä velvoite arvioida tilanne jatkossa. Jos käy niin, ettei näitä tavoitteita voida riittävässä määrin saavuttaa tämän uuden 6 §:n avulla, ja jos ne kuluttajaystävälliset tavoitteet, joita tälle pykälälle on osoitettu, eivät täytyisi, ja tämä asia maa- ja metsätalousministeriön täytyy arvioida, kun se tekee selvityksen tämän lainsäädännön vaikutuksista hallituksen esityksen mukaisesti ensimmäisen puolen vuoden aikana lain voimaantulosta, tämän jälkeen hallituksella on sen ponnien mukaisesti,

mikä valiokunnan mietintöön on liitetty, velvoite arvioida uudestaan 6 §, ja jos tavoitteet todella-kaan eivät toteudu, antaa uusi esitys, jonka mukaisesti alkuperäisiin tavoitteisiin hallituksen tulee edelleen pyrkiä.

Vielä on keskusteltu, herra puhemies, siitä, missä järjestyksessä tuo tapahtuu. Haluan korostaa sitä, että perustuslain säätämisyjärjestystä ei ole suljettu pois tässä pykälämuotoilussa lainkaan mahdollisuuksien joukosta.

Siis tavoite edelleen säilyy. Hallitus tekee arvion, millä tähän tavoitteeseen päästään. Ja minun mielestäni tarvittaessa, jos se edellyttää perustuslain säätämisyjärjestystä, hallituksella pitäisi olla valmiutta tuoda uusi 6 §, jos se on tarkoituksenmukaista, tähän saliin arvioitavaksi ja tarvittaessa perustuslain säätämisyjärjestyksessä hyväksyttäväksi. Mutta haluan muistuttaa, että kuten nytkin, meidän arviomme on se, että tästä salista löytyy 34 kansanedustajaa, jotka vastustaisivat sitä, jotka estäisivät kuluttajaystävälliset tavoitteet, ja ne edustajat eivät taatusti löydy kokoomuksesta.

Ed. Louekoski (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Kaikenlaisia perustuslainkierrotulkintoja olen tässä salissa kuullut, mutta tämä oli kyllä ennätys. Ed. Sasi ilmeisesti on sitä mieltä itsekin, jos hän rehellisesti asiaa ajattelee, että tämä on mitä kyseenalaisin pykälä vielä uudessakin muodossa. Jotta nyt saataisiin kiireesti laki voimaan, kierretään perustuslain ehdoton määräys mietinnössä lausumalla, jossa annetaan hallituksen tehtäväksi hakea sellainen alkuperäisen tavoitteen mukainen sovellutus, ettei tähän perustuslain säädökseen törmättäisi.

Tämä on aivan ennenkuulumatonta, ed. Sasi. Eivät perustuslait Suomessa ole sitä varten, että niitä lausumilla kierretään, vaan asia on eduskunnassa selvitettävä. Jos laki on perustuslain vastainen, se on korjattava sellaiseksi, että ei ole epäilystä sen perustuslainmukaisuudesta. Kyllä tämän pitäisi olla ed. Sasillekin kokeneena edustajana hyvin selvä asia. Tässä vain näyttää olevan niin, kuten ed. Sasi moneen kertaan todisti, että on tehtävä tarkoituksenmukainen pykälä, etteivät ne 34 kenties, jotka löytyisivät salista maatalouden erioikeusjärjestelmän vastustajiksi, saisi vaikuttaa perustuslain mukaisiin oikeuksiin.

Ed. Sasi (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Ed. Louekoskelle haluan todeta, että on mitä todennäköisintä, että tämä voidaan säätää normaalissa lainsäätämisyjärjestyksessä. Se on

valtiovarainministeriön tulkinta. Kun on keskusteltu eri, sanoisinko, asiantuntijatahojen kanssa, voidaan arvioida, että tämä voidaan säätää tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä. Mutta myönnän avoimesti, että täyttää varmuutta asioista ei ole. Täysi varmuus voidaan saada vain perustuslakivaliokunnan lausunnon kautta.

Ed. Pulliainen: Arvoisa puhemies! Eilen tasan vuorokausi tästä käytiin puheenvuoron asiasta, mutta nyt näyttää olevan aihetta, kun on saanut valiokunnan mietinnön eteensä, tulla tänne eteen ihan lyhyeksi ajaksi. Mielelläni jatkan siitä, mihin äskeinen keskustelu päättyi.

Sosialidemokraatit ovat tässä olleet hyvin selvästi linjallaan, mutta heidän ehdotuksensa on pikkuisen persoonallinen. Jos minä luen tätä oikein, niin tässä ehdotetaan, että "valiokunnan mietintöön sisältyvät lakiehdotukset hyväksytään valiokunnan mietinnön mukaisina lukuun ottamatta ensimmäisen lakiehdotuksen 6 §:ää, jonka ehdotamme hyväksyttäväksi näin kuuluvana". Tämä on kytketty valiokunnan mietinnön mukaiseen, tavallisessa lainsäätämisyjärjestyksessä olevaan lakiehdotukseen.

Toisin sanoen, tässähän varsinainen ristiriita on. Tässä ei ehdoteta johtolauseita muutettavaksi lainkaan eikä sanottavaksi, että tämä on vaikeutetussa lainsäätämisyjärjestyksessä. Kun otetaan II vastalause, siinä moititaan samaa asiaa uudemman kerran, että olisi pitänyt olla vaikeutetussa lainsäätämisyjärjestyksessä. Eli tässä täytyy olla minun ymmärrykseni mukaan jokin lievä virhe, joka vaikeuttanee hiukan käsittelyasiaa.

Muuten totean, että sosialidemokraatit ovat linjalleen pysyneet uskollisina tässä asiassa, eikä siinä sen enempää ole huomauttamista.

Minä sen sijaan itse olen valiokunnan mietinnön hyväksymisen kannalla toisin kuin ed. Hämäläinen. Minä näen tällä mahdollisuuden puuttua Karl Fazer Oy:n superjättivoittoihin, joita se on saanut hinnanerokorvausoperaatioilla ja Domino-kaupoilla sun muilla sellaisilla. Jo siitä syystä tämä on mielestäni erittäin tarpeellinen. (Ed. Rajamäki: Se on yksi osa, joka olisi voitu toteuttaa muutenkin!) — Olisi, mutta se toteutuu tälläkin tavalla, eli tässä olemme ed. Hämäläisen johtopäätöksen kanssa eri mieltä.

Arvoisa puhemies! Syy, minkä takia haluan erityisesti mielipiteeni kirjatuksi pöytäkirjaan, on kuuluisi visenttiasia. Nimittäin tämä on sikäli mielenkiintoinen, että kun eduskunnassa on WWF:n Suomen rahaston entinen suuri päällikkö ja nykyinenkin jokin hallintoneuvoston jäsen

ainakin Pertti Salolainen, joka on tuonut visenttimomentin tähän mukaan, niin kiinnitän arvoisien edustajien huomiota siihen, että kysymys on toiselta nimeltään eurooppalaisesta biisonista, jonka kanta oli häviämässä sukupuuttoon maapallolta vielä parikymmentä vuotta sitten, jonka pelastivat puolalaiset Bialowiezan metsään Puolaan. Näitä elukoita on luonnossa noin 50—100 kappaletta. Sieltä niitä on viety muutamaa tarhaan ja ruvettu sitten tuottamaan lihaa. Eli minä pidän tätä moraalittomana momenttina tältä osin, että tällaista maapallonlaajuisesti uhanalaista lajia ruvetaan tällä tavalla näin suurta huolta kantaen kauppaamaan Suomessa. Niin että tulipahan kirjattua!

Ed. R a j a m ä k i : Herra puhemies! Tuontimaksut ovat eräs tapa rahoittaa ylituotantoa, kuten esimerkiksi vihannesten osalta tapahtuu. Samalla niillä tavoitellaan rajasuojaa, joka toteuttaisi varsin korkeat tavoitehinnat kotimarkkinoilla, kuten esimerkiksi viljatuotteissa Suomessa.

Tässä yhteydessä on syytä kuitenkin muutama perusasia tuoda esille. Maataloustulolaki vuonna 89 tehtiin viidelle vuodelle ja nimenomaan tähdäten siihen, että jos ylituotanto jatkuu, tuottajat osallistuvat siihen suuremmassa osassa. Nyt ovat tietyt reunatekijät muotoutuneet kehityksestä ja hallituksen linjauksesta, mm. se, että hallitus on tavoitellut EY-neuvotteluissa nettosaajan roolia. Tästä on seurannut se, että ylituotannon jatkumiseen on sitouduttu ja toisaalta myös korkeiden vientitukien tasoon. Tässä yhteydessä kiivaimmatkin EY-vastustajat intoutuivat perustelemaan uudistuksia EY-perusteillakin, korostaen mm. rahastojärjestelmän merkitystä, ilmeisesti savuverhona halulle päästä eroon tuottajien markkinaosuuksia kasvattavasta nykyisestä maataloustulolaista.

Rehuviljavuori on tuhonnut maatilatalouden kehittämisrahaston. Se uhkasi nyt paljastaa myös puolustajiensa taskun pohjat. On aivan selvää, että ensi vuonna vaalien alla MTK-johtoinen hallitus keventää varmasti tuottajien markkinointivastuuta uudella kuluttajaverolla.

Ed. Sasille, joka poistui, olisi syytä huomauttaa siitä, että kokoomus ei ole kyllä paneutunut ollenkaan lakikokonaisuuden vaikutuksiin tässä suhteessa. Valitettavasti kokoomus ei ole tässä menossa edes kunnolla vikissyt. Paljon iloa ei tuottanut tälle asialle, ei palkansaaajille eikä kuluttajille eikä pitkän päälle edes tuottajille se, että kokoomuksen jälkiherännäisyseateri on pit-

kittänyt näitä istuntoja ja meidän olemistamme täällä itsenäisyyspäivän tunnelmiin saakka.

Ed. H a l o n e n : Arvoisa puhemies! Mielestäni on aiheellista vielä kerran painottaa sitä, että suomalainen perustuslain säätämisyjärjestelmä on sinänsä kansainvälisesti ottaen aika erikoislaatuinen, koska siinä voidaan ohittaa perustuslain vaatimukset vain käyttämällä samaa säätämisyjärjestystä.

On lisäksi syytä todeta muun muassa ed. Härmäläisen oikeaan osunut toteamus siitä, että perustuslakivaliokunta on tämän eduskuntakauden aikana yllättävän usein päätyntä pikemmin sopivaan kuin oikeaan lopputulokseen.

Kolmanneksi jäin myös ihmettelemään sitä, että jos todella pitää paikkansa se, mitä valiokunnan edustajat ovat todenneet ja mitä nyt olen myös itse hämmästykseni lukenut, lausumalla ei voida säätämisyjärjestystä ohittaa eikä myöskään ottaa huomioon jatkoa, että se sitten tulevaisuuden kautta katsotaan jotenkin. Tämä on mitä omalaatuisin käännös, jos asiat näin ovat.

Sinänsä, arvoisa puhemies, vielä lyhyen puheenvuoroni loppuksi haluan sanoa, että kun Ranskan vallankumouksen ollessa puhkeamassa Maria Antoinetille sanottiin, että kansalla ei ole leipää, hän teki kuuluisan toteamuksensa siitä, että miksi eivät syö leivoksia. Pelkään pahoin, että tälle hallitukselle saattaa käydä niin, että tunnettu ongelma siitä, että suomalaisilla ei ole enää varaa syödä lihaa, kääntyy tämän hallituksen toteamukseksi, että tuodaan sitten biisonia.

Ed. A i t t o n i e m i : Herra puhemies! Pari asiaa.

Ensinnäkin kiinnitin samaan asiaan huomiot, jonka ed. Louekoski hyvin ansiokkaasti toi esille, ed. Sasin näkemyksiin siitä, minkälaisessa suhteessa ovat perustuslaki ja toisaalta poliittinen tarkoituksenmukaisuus. Eduskunnassa on moneen kertaan käsitelty asioita hyvin kyseenalaisesti sillä tavalla, että on muutettu lakiesitystä sanalla taikka kahdella, jotta on päästy pois perustuslain vaikutuspiiristä. Erityisesti ed. Sasin näkemys, että näin on tarkoituksenmukaista tehdä, jos 34 henkilöä löytyy eduskunnasta, jotka mahdollisesti estäisivät perustuslain antamin oikeuksin jonkin lainkohdan läpimenon, on sellainen asia, että on käsittämätöntä, kuinka tällaista yleensä Suomen eduskunnassa tuodaan kansanedustajan suusta esille, nimenomaan ed. Sasin taholta.

Minä sanoisin ed. Hämäläiselle, kun te puhuitte siitä ruoan hinnasta: Minä olen vähän sitä mieltä, että kun menee jossakin Saksassa tai Ranskassa tilaamaan porsaankyljyksen tänä päivänä, se on yhtä kallis kuin Suomessakin, jopa kalliimpikin. Mistä te löydätte niitä halvempia elintarvikkeita Euroopassa sen paremmin lihan hinnassa kuin myöskään porsaankyljyksen ja ranskalaisten perunoiden hinnassa? Tai jos otetaan vaikka kännikalasalaatti, tonnikalasalaatti, tilattaisiin siellä jossakin, se on kalliimpaa kuin Suomessa. Pitäisi pikkuhiljaa alkaa tuoda jotakin totuuttakin ihmisille, ettei puhuta epätotuutta ruoan hinnasta, joka Euroopasta saadaan.

Keskustelu julistetaan päättyneeksi.

Lakiehdotusten ensimmäinen käsittely julistetaan päättyneeksi.

P u h e m i e s : Eduskunnan seuraava täysistunto on tänään kello 23.05.

Täysistunto lopetetaan kello 22.57.

Pöytäkirjan vakuudeksi:

Seppo Tiitinen